

vali. Ob teh cestah so bili postavljeni miljuiki in prenočišča (latinski mansiones), od katerih se najdejo še dan danes sledi. Taka cesta je bila napeljana tudi iz Ogleja (Aquileja) čez Emono (Ig pri Ljubljani), Celje, Ptuj v Sombotelj na Ogerskem (Steinamanger) in dalje proti Beču. Da je bila ta cesta iz Ptuja dalje mimo Ormoža in Huma (Holma) napeljana, o tem svedoči še vidljive sledi jako stare in trdne ceste ob vznožji prijetnih Humskih goric. Začelo se je tudi dozdevati, da je morda „stara cesta“ pri Braneku dotična rimljanska cesta bila in Cezanjevci (nemški „Zesendorf“) pa „mansio vicesima“ (dvajseta postaja). Kajti težko si je razlagati drugače, zakaj bi se sicer dotična občina „Stara cesta“ zvala in težka je izpeljava besede „Cezanjevci“ iz kove slovenske korenine. V tem mnenju potrjujejo nas tu skopani denarji in urne*) iz rimljanskih časov. Leta 1839. je bil godomerski (Godomerci niso daleč od Cezanjevec) kmet Skuhala na njivi pri „Stari cesti“ našel dobro ohranjeni rimski zlat, iz česar se sklepa na kakovo rimsko pokopališče in na kakovo rimsko „mansio“ (postajo, prenočišče).

Cezanjevska cerkev sv. Roka in Boštijana, katero oskrbljujejo ljutomerski duhovniki, je bila zidana baje l. 1675. Podoba v velikem altarnju ima razen svetnikov tudi predstavo o kugi (pomoru), ki je takrat hudo razsajala v teh krajih, kar svedoči, da se je bila cerkev zavoljo obljube v tej bolezni postavila.

II. Sv. Križ. Koliko je farna cerkev pri sv. Križu stara, o tem se ne ve nič gotovega. Znani zgodovinar Povoden**) je mislil, da je l. 1402. že stala. Zvonik je bil cerkvi prizidan leta 1602.; da pa je cerkev sama mnogo starejša, o tem svedoči njeni staro-gotični stavbarski zlog. Začetkoma je bila fara sv. Križa najbrž radgonska podružnica; ali kdaj je pa postala samostalna župnija, ne morem povedati, kajti starih pisem čisto manjka. Najstarejše krstne knjige segajo do leta 1650. Od župnikov prejšnjih časov sta služila tu dva doktorja bogoslovja; eden teh se je zval Iv. Ferdinand plemeniti (Freiherr) Neuhaus. Leta 1786 je bil sv. Križ dekanijska župnija. Takratni župnik in dekan Jelen je bil dobil l. 1784 z oskrbnikom Kokl-nom zlato medaljo (svetinjo) za pospeševanje šolstva.

III. Veržej. Veržejski trg je najmanj tako star kakor ljutomerski. Da so se jako rano ljudje tukaj naselili, je prav verjetno, kajti lega Veržeja tik Mure je bila za naseljevanje prav primerna in vabljiva. Vsled tega pa je bil kraj tudi razpostavljen vsakojakim napadom prek Mure prihrumivših ljudstev: Avarov, Magjarov, Turkov in

*) „Urne“ so posode iz ila ali kamena, napolnjene s pepelom in ostanki kosti; kajti Rimljani, kakor sploh stari narodi, so svoje mrliče sežigali in pepel v takih posodah shranjevali.

**) Povoden je bil duhovnik in je upokojen radi bolezni (deficient) dalje časa bival v Ptuj, o katerem kraju in o njej okolici je nabiral zgodovinske podatke.

Kruecv. Tudi se morda ostanki teh ljudstev v nekaterih sedanjih Veržencih nahajajo; kajti niso vsi tržani po postavi in barvi života popolnem slični Slovencem v okolici, dasi vsi Verženci lepo slovenski govoré. Koliko vrednosti je razlaganje pomena Veržej ali Varžej, iz besede „var“, ki pomenja znani avarski krog ali obroč, za katerega so se Avari skrivali in uplenjeno blago shranjevali, tega se ne upam razsoditi.

Sicer si utegnejo besede „var“, „varoš“ (trg, mesto), Veržej, Varžej, Varaždin, Varadin, kolikor toliko v sorodu biti.**) Pokojni Povoden je mislil, da je na mestu sedanjega pokopališča utegnil biti utrjen tabor, kakoršni se še dandanes vidijo pri mnogih cerkvah, okoli katerih so se kristijani za pokopališčnim zidovjem večkrat proti sovraniku, zlasti proti Turkom, branili. Od starinskih pisem, katera se na magistratu v Veržeji hranijo, je najstarejše in najvažnejše ono od leta 1413, v katerem potrjuje vojvoda Ernst v dunajskem Novem mestu (v sredo po Katarini) Veržencem pravico tržstva, svobodo mitnine, (te pravice so imeli že od vojvode Albrehta) in tedenski tržni dan, katerega jim je bil že prej vojvoda Rudolf dovolil, kakor navaja to najstarejše pismo od leta 1413. (Dalje prih.)

Smešničar 32. Gospod stopi v neko kmetsko krčmo, kder je bilo vse polno muh. Nevoljen reče gospod: krčmar, dajte sitnim muham vendar tudi kaj jesti! Krčmar odgovori: gospod, hitro donesem jesti, le ukazite muham, naj se vsedejo!

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so za stavljenje nove šole pri sv. Jakobu v Rožnej dolini darovali 500 fl.

(*Petindvajsetletnico*) svojega obstanka slovesno obhajal je 6. artilerijski regiment v Strassu blizu Spielfelda.

(*Velik požar*) je na Vrhniki na Kranjskem pokončal 28 hiš, na Igu blizu Ljubljane 80 poslopij.

(*Slabo gospodarijo*) mnogi okrajni zastopi. Tako slabo, kakor ptujski, pa malokteri; most čez Dravo nad Borlom je stal 40.000 fl. Sedaj je nekaj mosta tam, kder ni vode, nekaj pa razrušenega ondi, kder je voda. Naj vendar nekdo več „Slov. Gosp. poroča o tem dr. Strafella-jevem delu, da bodemo zvedli, ali res ni bilo v celem okrajnem zastopu modrega človeka, ki bi bil zoper toliko brezkoristno preoblaganje okrajčanov svaril!

(*Dva paganska groba*) izkopali so v Račah ob Savi pa v odprtima gomilama našli samo po 2 lončeni posodi in 1 nož.

(*Č. g. Klun*) državni poslanec bil je od ljubljanskega knezoškofa potrjen kot beneficijat baron Rauberjevega beneficijuma, ki daje 800 fl. letne plače.

*) V Veržeji je tudi nekaj priimkov „Avar“, katerih sicer daleč okrog ni.

(*Mariborski okrajni zastop*) ima denarjev na razpolago. Razpisal je dve štipendiji, vsako po 75 fl. onim, ki hočejo iti v učiteljsko pripravništvo.

(*Sodnijski adjunkt postal*) je gosp. Bradáč v Kozjem, gosp. Pevec v Sevnici in gosp. Toplak na Vranskem.

(*V Ščavnico padel*) je 9letni sin Janez Koler iz g. Radgone in utonil.

(*Mariborska gimnazija*) imela je letos 294 dijakov, 158 Slovencev, 134 Nemcev, odličnikov 40, večjidel samih Slovencev. Novo šolsko leto prične 16. sept.

(*Celjska gimnazija*) štela je letos po številjenju ravnateljvem 6 Nemcev (110) več nego Slovencev (104). Bržčaš je se vrezal; vseh dijakov bilo je 218. Med temi samo 15 odličnikov. To je slabo. Kdo je kriv?

(*Deželni odbor štajerski*) je po toči poškodovanim odločil 800 fl. podpore, Dornavčanom 200 fl.

(*Odlični gostje*) so v Slatini preuzviš. škof Strossmajer in general Filipovič, brat slavnega osvoboditelja Bosne.

(*Blizu Maribora*) je po zadnji volitvi g. L. srenjski predstojnik, ki za silo nemški klati, ženinu in nevesti na zdravje napil: „liberalci naj živijo“. Tako ga je propad pekel, da še na gostiji ni mogel pozabiti nanj. Njemu se pridruži slovenski puklasti nemčur, „jaz sem tudi liberal“, krono vsemu pa je na glavo postavil oče ženihov „Possegovec“, ki boljše bob mlati kakor nemški govori, „jaz sem tudi „liberal“ (liberal).

(*Povožen*) je bil Jurij Rataj, posestnik v Žicah, ko se je nekoliko vinjen peljal iz Oplotnice nad Dobrovlje. Drugi den je umrl.

(*Toča*) je v srenji Novo-cerkevskaj uničila $\frac{2}{3}$ pridelkov.

(*Obsojeni*) so Jernej in Janez Knez, Martin Dvoršak in Karl Deželjak na 2 mesenca, Franc Črnelič na 6 mesencev, Jernej Jokan na 4 leta, Ana Krajac 5 let in Fric Bodner 7 let v ječo.

(*S koso posekala*) sta Anton Volovšek in Jožef Deželjak tata Jožefa Ferliča, ko se je pri kraji Jožef Plevnikove kože v kozijanskem okraju zasaden z nožem branil.

(*Č. g. Slavič*) jezuit in naš rojak iz Bučečovec na Murskem polji ter bivši izvrstni dijak gimnazije mariborske bil je od vseučilišča v Innsbrucku na Tirolskem proglašen za doktorja bogoslovja potem, ko je sijajno dognal predpisane izpite.

(*G. Alek. Duller*) e. k. državni pravdnik celjski postal je svetovalec višje deželne sodnije.

(*Slepo kobilu samo pustil*) je nek neumnež pred mlinom v Središču, kobila klamoteri naprej, padne v Dravo potegnivša za seboj voz in 3letnega fantiča, kojega je mlinar komaj smrti otel.

(*Prošnja*); podpisanemu so v noči 31. jul. ukradli brejo lepo sivo in mlado kravo, srednje veliko, 100 fl. vredno, z dolgima rogoma, dolgo glavo in je volovnica; v tujih rokah je uže iztelila.

Občestvo je prošeno ob sejmih na ovo žival ozirati se in če je kaj sumljivega žandarmom ali županom ovaditi. Kdor mi pomaga tata zaslediti, mu dam 5 fl. nagrade. Jožef Žolnir

učitelj v Špitaliču (p. Gonobitz.)

(*O skušniji pri celjskih šolskih sestrah*) slišimo, da se je izvrstno obnesla, več pa nam še nihče ni poročal. Prosimo za prihodnjič! Takih reči ni treba pod mernik devati.

(*Štirje lumpi*) se klatijo po Pohorji, ptujci, ter ropajo, kradejo, ženske lovijo in napadajo pa še nič ne čujemo, da bi jim žandarji, kde bili za petami. Tako se nam poročea in pritožuje iz Konjice!

(*V dijaškem semenišču v Mariboru*) je za bo-doče šolsko leto nekoliko prostorov izpraznjenih. Le dijaki iz naše škofije, ki želé v duhovski stan stopiti, se sprejmejo, pa morejo svojo prošnjo s krstnim listom, z zadujima spričevaloma in ubožnim listom vsaj do 12. avgusta skoz svoj farni urad knezoškofijskemu konzistoriju poslati. Drugi pogoji za sprejem so se vsem farnim uradom v posebnem pismu naznanili in se lahko ondi poizvejo.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali čč. gg. Šibal 30 fl., Feuš 2 fl. letn.), Vošnjak 1 fl. (letn.)

Dražbe. 9. aug. Treza Babič v Mariboru 9152 fl. Andrej Gornik pri sv. Petru 4469 fl. Ana Korošec v Zbe-lovem 957 fl. 11. aug. Marija Reher 1500 fl. v Cmureku. 12. aug. Matija Fric v Možkanjcih 950 fl. 18. aug. Peter Vogrinova zapuščina v Šetarjevi 5150 fl., 300 fl. in 160 fl. 20. aug. Jakob Rakušak v Savcih 260 fl.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 67 — Srebrna renta 68. — — Zlata renta. 78. — Akcije narodne banke 821. — — Kreditne akcije 271. — — 20Napoleon 9.21 — Ces. kr. cekini 5.46. —

Loterijske številke:

V Gradu 2 . augusta 1879 : 62, 31, 18, 64, 77.
Na Dunaju „ „ „ 82, 53, 69, 66, 9.
Prihodnaje srečkanje: 16. augusta 1879.

Hiša na prodaj.

Pri sv. Miklavžu nad Ormožem se prodaja prav nizkej ceni hiša, ki ima 1 nadstropje s 3 sobami, kletjo, kuhinjo in eno drugo sšrambo. Spodnji del je ves obokan. Zraven je svinjski hlev in vrt. Zarad bližine pri cerkvi sodi ovi prostor najbolj za kakega peka ali trgovca. Več pové posestnik Matija Pajek pri sv. Miklavžu nad Ormožem, pošta: Friedau. 2—3

Stare železniške šinje

za mostove in pri stavbah hišnih in gospodarskih poslopij, potem najboljšje frišno

cementno apno

po najnižej ceni ima v zalogi 3—6

WOGG et RADAKOVITS

trgovina z železjem pri zlatem sidru v Celju.